

Міністерство освіти і науки України

Управління науки і освіти Дніпропетровської обласної
державної адміністрації

Відділ освіти Юр'ївської райдержадміністрації

Оригінальна графіка

*Розробка уроку образотворчого мистецтва
з інтерактивними технологіями в 5 класі*

Чорнявщинської СЗШ

Вчитель Папуша Т.В.

с. Чорнявщина

УРОК 3 ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У 5 КЛАСІ

РОЗДІЛ : ГРАФІКА

ТЕМА : ОРИГІНАЛЬНА ГРАФІКА , ЇЇ ВИДИ І ЖАНРИ . ЛІНІЙНИЙ МАЛЮНОК . „ПІД КОВДРОЮ НОЧІ „

МЕТА : дати поняття про оригінальну графіку як лаконічну мову образотворчого мистецтва , її зображувальні засоби , види , жанри , про лінійний малюнок як основу всіх видів образотворчого мистецтва *навчати* рівномірно заповнювати площину аркуша зображенням із передачею плановості , простору ; *вчити* використовувати лінію та її виражальні можливості для створення графічних образів на комп'ютері ; *розвивати* мислення, увагу , гнучкість пальців , зорову пам'ять , вміння передавати свій настрій ; *прививати* любов до різновиду образотворчого мистецтва та природи рідного краю .

ОБЛАДНАННЯ : репродукції картин Мікеланджело , А.Дюрера , зразки різних видів графічних рисунків ; заготовлений папір , олівець, комп'ютерна програма paint .

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ : мозковий штурм , робота в парах , тренінг , уявний мікрофон , комп'ютерна підтримка

ХІД УРОКУ:

I . Організаційний момент

Слово вчителя .

Діти , ви любите казки ? А чи багато казок ви знаєте ? Сьогодні я розкажу вам ще одну – про предмет , що лежить у вас у пеналі .

Він чудовий помічник

Оленці , Колі , Тані ,

Петрусику і Валі .

І всім – всім діткам на кінець

Дуже потрібний ..... (олівець)

КАЗКА ПРО ОЛІВЕЦЬ

В одному простому олівці жили – були дві сестриці – Лінії , одна тонка , ледь помітна , інша – жирна і чітка , братик Штрих і зовсім маленька сестриця Крапка . І хоч жили вони однією сім'єю , всі були різні і , ясна річ , призначення мали не однакове . Проте вони цього не знали , а тому з'являлися з Олівця , коли їм заманеться . Виходила велика плутанина . Олівець зовсім було втратив голову , та , на щастя , зустрів Гумку . Розповів їй про свою біду , а Гумка й каже : „ Я тобі допоможу . Тільки-но з'явиться не та лінія , я її одразу ж витру . ”

Почули цю розмову сестрички Лінії, Штрих і Крапка, злякалися Гумки та й перестали вискакувати з Олівця, коли їм заманеться, почали дотримуватися черги.

Тонка, ледь помітна Лінія з'являлася, коли потрібно було розмістити на аркуші малюнок, виконати начерк загальних обрисів зображуваного предмета, намітити пропорції тощо або ж показати на малюнку предмети, що йдуть углиб. Жирна і чітка, навпаки, висувала їх на передній план. Штрих залишав свої короткі сліди, коли потрібно було передати найтонші тональні відношення малюнка, а Крапка з'являлася, щоб створити враження лаконічності, стислості, закінченості. Так Гумка допомогла Олівцю привчити Лінії, Крапку, Штрих до порядку.

Кажуть, у кожній казці є частка істини.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

Оцінювати знання ваші, любі діти, будуть наші гості.

III. Вивчення нового матеріалу.

1. **ГРАФІКА**. Що ж це таке?

Метод „Мозковий штурм”. Дати визначення цього терміну.

(Висловлення думок учнів від слабших до сильніших)

Тлумачний словник.

Слово „ графіка” перекладається з грецької як „пишу, рисую”, а саме рисунок, виконаний на якійсь площині лініями, штрихами, крапками, світлими і темними плямами.

2. **РОБОТА В СЛОВНИКАХ**

Графіка – це рисунок, виконаний лініями, штрихами, крапками олівцем.

3. **„СКРОМНИЙ ІНСТРУМЕНТ ГРАФІКИ**

Розповідь учителя

Дехто вважає, що олівець – малоцікавий художній матеріал. Сірий колір штрихів на папері, звичайно, не може зрівнятися з кольоровим розмаїттям живопису. Але і цим „скромним” інструментом художникам вдалося створити живу картину світу.

Погляньте, як я вдало використала особливості лінії у своїх роботах.

(Розгляд ілюстрацій)

Такі лінійні, виразні, лаконічні й чіткі малюнки, що ґрунтуються, як правило, на поєднанні чорного і білого, причому білим є папір, а чорним – олівець, туш, вугіль.

Де ви часто бачите такі малюнки?

(В книжках, журналах, газетах, на поштових марках, етикетках тощо)

Показ учнями

А називають ці зображення графічними творами, а вид мистецтва, до якого належать ці твори, - графікою.

4. ЖАНРИ ГРАФІКИ

Як і кожний вид мистецтва, графіка теж має свої жанри.

А які вони ми здогадаємось розгадавши кросворд.

1) Якщо бачиш на картині

Склянку чаю на столі,
Чи компот в склянім графині,
Чи троянду в кристалі,
Може, й керамічну вазу,
Або грушку, або торт,
Навіть все оце відразу,
Знай, що це є ..... – (натюрморт)

2) Якщо бачиш, що з картини

Жінка дивиться на вас,
Чи мужчина у камзолі,
Чи моряк, чи верхолаз,
Може, учень – першокласник,
Що трима в руках букет,
Знайте, діти, ця картина
Називається - .....(портрет)

3) Якщо графік зобразив

Лицарів, що у поході,
Або війни, чи стихію,
Що колись була в природі,
Чи принцес і королів,
Чи васал з мечем незвичним,
Жанр цей зветься - .....(історичним)

4) Якщо бачиш на картині

Намальована ріка,
Чи ялинка в білій шубці,
Чи на полі два бика,

Може , навіть , на узліссі
Побудований шалаш ,
Звісно ж , ця картина зветься
Не інакше як - .....(пейзаж)

- 5) Ось ти бачиш на картині :
Вовк з вовчицею сидить ,
Лев , цар звірів , у саванні
З левенятами лежить .
Бачиш іншого ти звіра ,
Що зовсім нам є незвичний ,
Як назвати жанр робіт цих ?
Жанр є цей - .....(аніمالістичний)

- 6) Смуток , радість і любов –
Графік все відображає ,
І красу людей у праці
Він чудово розкриває ,
Все , що діється навкіл ,
Відтворить завжди готовий .
Ці роботи попадають в жанр ,
Що зветься - .....(побутовий)
(КРОСВОРД)

Отже , жанри графіки такі ж як у живописі , скульптурі , архітектурі .

5. За технікою виконання графічні твори можуть бути оригінальні та тиражні.

Як ви гадаєте, що таке типажність?

А що таке **ОРИГІНАЛЬНІСТЬ**?

Яке ж тлумачення цього слова?

УЯВНИЙ МІКРОФОН (словникова робота на дошці)

Неповторність, вишуканість, відмінність від інших, зворушливість, витонченість, конкретність, творчість, яскравість, індивідуальність, суб'єктивність (твір, створений даною особою).

ВЧИТЕЛЬ: Отже, висновок. До оригінальної графіки ми відносимо малюнки, що створюють графічний лінійний, силуетний, тоновий, світло тоновий образ.

(Учитель демонструє репродукції картин)

Отже, виражальними можливостями графіки є: лінії, штрихи, крапки, плями (силуети), тон.

6. Закріплення графічних навичок. Робота з комп'ютером.

Техніка безпечної роботи на комп'ютері.

ЗАВДАННЯ. РОБОТА В ПАРАХ.

а) Лінією передати „хуртовину”;

б) відобразити дощ. Який зображувальний засіб використаєте?

ВПРАВИ ДЛЯ ОЧЕЙ (проводить учень)

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ ЗАВДАННЯ

- хто в озері живе?
- сонечко
- хмаринки

ВЧИТЕЛЬ : Ви , напевно , помітили , що від того , яка зображена лінія , залежить характер малюнка . Але малюнок залишається бідним безбарвним , якщо виконаний олівцем або чорним кольором .

Давайте уявимо , що , наче добра чарівниця із казки „Попелюшка” Ш.Перо , наша лінія перетворить цей малюнок у справжню картину , якщо ми розфарбуємо цю лінію і тло відповідно до нашого настрою (використовуємо функцію „заливка”).

ПРИДУМАЙТЕ ДО СВОЇ КАРТИНИ НАЗВУ

(Повернення учнів за парти)

Перегляд комп'ютерних рисунків на стенді .

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

7 . Гратографія – прийом графічної техніки .

ВЧИТЕЛЬ : У графічному мистецтві реальні форми й уявні образи можуть передаватися умовно і спрощено . Крім комп'ютерної графіки існують й інші прийоми графічної техніки .

Це й монотипія з грецької „відбиток”, один слід . Це й монограма – своєрідна композиція складена з перших літер імені видатних митців .

А ми сьогодні з вами познайомимось з гратографією , з одним із видів оригінальної графіки .

Так от , *ГРАТОГРАФІЯ* – це зображення (чорно-біле або кольорове) , виконане у техніці вишкрябування по воску .

Який підготовчий етап для цієї роботи ми виконали на минулому уроці ?

(Розповідь учениці)

ВЧИТЕЛЬ : Наступним етапом нашої роботи буде нанесення рисунка на тонований папір пером методом прошкрябування . Використаємо лінійний малюнок , потім штрихами надамо об'єму деяким деталям рисунку .

Не забуваємо про техніку безпеки при роботі з гострими предметами .

8 . Практична діяльність учнів .

По закінченню роботи виставка дитячих творів оригінальної графіки

„ПІД КОВДРОЮ НОЧІ”

ІV . ПІДСУМОК УРОКУ .

У . УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗНАНЬ

ТРЕНІНГ „ЗАПИТАННЯ – ВІДПОВІДЬ”

УІ . Оцінювання учнів .

УІІ . *ТВОРЧЕ ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ*

1)Виконати лінійний малюнок (учні з початковим рівнем знань)

2)Виконати рисунок графічними способами – штрихом (середній – достатній рівень)

3)Спробувати виконати кольоровий рисунок прийомом гратографії (учні з високим рівнем знань) .